

Všimli ste si, že na vizualizáciách interiérov súčasnosti zvyčajne absentujú priestory na knihy? Až na výnimky s nimi interiéri architekti vôbec nerátajú.

Z bytov, a nie iba z miniatúrnych, ale aj z priestorovo veľkolepých sa knihy premiestnili ako interiérový prvok do kaviarní, do čakární u lekárov, na poličky vo vestibuloch rôznych inštitúcií vrátane kostolov, ale aj knižníc, ktoré musia staršie tituly vyradovať, knihami sa zaplňajú aj rôzne pouličné knižničky... Odtiaľ odvsadiaľ si ich možno vziať aj ich tam odložiť. Všetko je lepšie, ako keby skončili na smetisku.

ZNIŽUJÚ STRES

Knihy však z mnohých domácností nemiznú len pre nedostatok miesta. Miznú,

Cenné „papierere“

lebo je pre ne málo miesta – ak vôbec nejaké je – v našich hlavách. Generáciu 21. storočia očarúva najmä internet, čoraz predžutejšie filmové príbehy a ak nejaké knihy, tak uložené predovšetkým v čítačkách. Lenže kým pri čítaní z papiera si v duchu vytvárame obrazy, obracianím stránok sa lepšie sústreďujeme na obsah a to všetko nám až o 68 percent znižuje stres, pri čítaní z displeja textom iba preletíme, všimame si iba kratšie odseky a aj pri kompletnom čítaní vnímame podľa internetového experta Jakoba Nielsena iba 75% obsahu.

TELOCVIČNE PRE MOZOG

A to sú knihy. Ich čitatelia ovládajú o 1,4 milióna slov viac ako nečitatelia a čítaním klasických papierových kníh zväčšujeme svoju slovnú zásobu o 50% viac než sledovaním televízie. Sledovanie textu na displeji tento náskok znižuje o 20 až 30%. Čítanie klasických kníh zlepšuje pamäť, robí náš mozog výkonnejším, funguje ako jeho telocvik a až o 32% spomaľuje proces star-

nutia jeho psychických funkcií. Čítaním teda bohatneme. Ak však papierové knihy nečítame vôbec a náš mozog si zvykne texty iba skenovať z internetu alebo čítačiek, texty na papieri čítať zabudne. Pokus prečítať si povedzme román bude potom pre nás utrpením. A ako sa mozog čítať naučí?

KLÚČ JE V DETSTVE

Odborníci z univerzity v Ohio poukázali na to, že slovná zásoba detí nastupujúcich v USA do školy, je v súčasnosti oveľa chudobnejšia ako pred pár desaťročiami. Rodičia deťom prestali čítať, a knihy (i seba) nahrádzajú deťom televízorom či počítačom. Staršie deti, ba aj študenti na univerzitách potom mnohému nerozumejú, navedia sa vyjadrovať a pri štúdiu zlyhávajú. Pritom už deťom v škôlkarskom veku pri rozširovaní slovnéj zásoby pomáha hoci len prezeranie jednej obrázkovej knihy denne. Pravdaže s rodičmi, ktorí obrázky komentujú. A deti sa tak môžu naučiť nielen až 78 000 slov ročne, ale aj správne skloňovať a časovať, čo u nás nezvláda čo-

raz viac škôlkarov. A v posledných rokoch aj stále viac dospelých. Dokonca aj pracovníkov médií, pre ktorých je slovenský jazyk výrobným nástrojom...

ABY ČÍTANIE NEZOMRELO

Pri živote sa ho rozhodla udržať Lubica Szabóová Vysocká, autorka kraslíc ozdobených stránkami rozpadnutých kníh z ilustračnej fotografie k tomuto textu. Keď na Vianoce 2009 našli s manželom pri kontajneroch množstvo vyhodených kníh, hoci nemajú byt z gumy, vzali ich pod svoju ochranu. A keď sa to v roku 2010 zopakovalo, založili Občianske združenie Domov použitých kníh. Zbierajú a posúvajú ich ďalej, aby sa dostali aj k čitateľom, ktorí by si ich nemali za čo kúpiť. Postupne zriadili niekoľko miest, kam knihy dopĺňajú oni, alebo ich tam vložila darcovia. A stadiaľ si ich môže ktokoľvek vziať, prečítať a buď vrátiť, alebo posunúť ďalej. Len tak, bez peňazí. Platidlom je láska k čítaniu. V čase koronakrízy významnejšia ako inokedy. A tak, dodržiavajúc hygienické štandardy, našli v Domove použitých kníh spôsob, ako posúvať knihy aj tým, čo teraz musia zostať doma. Rozdávajú tak bohatstvo prinášajúce voľný pohyb kamkoľvek, kam dočiahne čítaním podnietená ľudská fantázia. Stačí sa pridať.

MARTA M. HILLOVÁ